

Gebeden en overweging zondag 6 februari 2011

Zondag van het Werelddiakonaat - Viering Maaltijd van de Heer

Gereformeerde Kerk van Loosdrecht

ds. Stefan Dijkhuizen

Lezingen: Deuteronomium 28: 1-9 & Matteus 5: 13-16

Overweging:

Gemeente, geliefde smaakmakers van onze Heer,

Straks zal er voor iedereen brood en wijn zijn, nu gaat het heel eenvoudig over zout en licht.

En dat zal ik toelichten met woorden als salaris, Nelson Mandela, Pakistan en suikergoed. Genoeg om door geprikkeld te raken, lijkt me zo.

Wij mensen zijn er meestal niet zo goed in om van een ander eens een compliment te ontvangen, of het te geloven wanneer iemand tegen ons zegt dat hij of zij een heel groot vertrouwen in ons heeft.

Dan draaien we wat, we schuiven ongemakkelijk heen en weer, en denken al snel: 'Ja, je moest eens weten...' of, 'Je hebt het vast over een ander, niet over mij.'

Toch is dat denk ik de strekking van het korte gedeelte uit het evangelie van vanmorgen. Jezus spreekt hier een ongelooflijk en onvoorwaardelijk vertrouwen uit in de mensen waar hij zijn Bergrede tot richt. De verdrukten, de treurende, de hongerigen en dorstenden, degenen die hij 'zalig', of 'gelukkig' noemt.

'Tsja, dat waren de omstanders van Jezus', kun je dan zeggen, dat zijn wij niet. Voor hen waren die woorden echt van toepassing, zij konden dat nog geloven. Wij, wij weten intussen wel beter.

Daarom moet dat 'de' vraag zijn voor vanmorgen: Wat is onze reactie op deze woorden van Jezus? 'Jullie zijn het zout van deze aarde – jullie zijn het licht in deze wereld'. Wat kunnen wij met deze toch hele eenvoudige beelden, alledaags, en tegelijk ongeëvenaard door het vertrouwen dat Jezus hiermee in ons mensen uitspreekt?

Zout en licht. Laten we het eens in de mond nemen. Laat het eens even schijnen, hier en nu.

Heel gewoon, en tegelijk onmisbaar. Zeker als je de beelden beziet in hun context: Alhoewel niet zeldzaam in Palestina en de rest van het Middellandse Zeegebied, was zout van levensbelang. Ons woord salaris stamt er zelfs direct vanaf. Het rantsoen van de Romeinse soldaten dat niet in geld, maar in zout – sal werd uitbetaald. En licht was in die tijd helemaal een kostbaar iets. Reken zo maar een half uur voordat je vuur had en je een lamp kon aansteken.

Dat het hier dus om heel iets anders dan Natriumchloride en elektromagnetische straling gaat, dat voelen we denk ik allemaal wel aan. Maar wat zegt Jezus dan precies over ons?

Ik lees het nog maar een keer voor: 'Jullie zijn het zout van de aarde. Jullie zijn het licht in deze wereld.'

Je hoort dat ik de nadruk nu anders leg. 'Jullie zijn.'

Ik denk dat dat het allereerste en ook belangrijkste is wat we moeten begrijpen van deze woorden. Wij zijn het zout van deze aarde en wij zijn het licht in deze wereld. Je moet het niet zijn, je hoeft het niet te proberen, je bent het. Punt uit.

Zoals ik ergens las: Deze woorden in het evangelie geven ons een zelfbewustzijn waar je 'U' tegen zegt. Gaat het over ons, echt? Ja, het gaat ook over ons. 'Jullie zijn het.' Alle negatieve mensbeelden van 'je bent nix en je zult nix worden', of 'als je voor een dubbeltje geboren wordt, zul je nooit een kwartje worden', worden door Jezus hier subiet van tafel geveegd.

En daar word je dan inderdaad een beetje schuchter van. Het komt dus op ons aan! Denk maar niet te gering over jezelf! Je bent het zout, je bent het licht in deze wereld.

Poeh. Was het niet gemakkelijker geweest als Jezus het wat anders geformuleerd had? Als het toch een opdracht was geweest? En had hij geen andere beelden kunnen gebruiken?

Nee, want wij zijn onmisbaar voor hem. Het geloof en de kerk, wij volgelingen – met ons vallen en opstaan – ons gerommel in de marge -

wij zijn niet zo maar een toevoeging - een beetje maggi - in dit leven en aan deze wereld om het allemaal wat aangenamer te maken, nee de wereld kan niet zonder. Niet zonder jou, niet zonder ons, niet zonder de gemeente van Christus. Geen suikergoed, geen zoetsappig geloof in deze wereld vol bittere ellende, maar zoutend zout.

Zout, dat is niet alleen voor de smaak, maar het werkt vooral ook tegen bederf. Denk maar aan de wekpotten. Jezus zegt dat wij zout en licht zijn, dat de wereld niet zonder ons kan. Het zal je maar gezegd worden..!

Het is vandaag zondag van het Werelddiakonaat. We sluiten ons aan in een goede traditie van vele kerken om ons heen om juist ook op deze dag het avondmaal te vieren. Delen wereldwijd begint zo met delen in Jezus, in zijn leven en sterven.

Vandaag staat de 'Toekomst voor Pakistan' centraal. Zoals deze eerste zondag van februari ons ieder jaar weer doet denken aan de stormvloed van 1953, zo is dat dit jaar extra sterk: Vorig jaar werden grote delen van Pakistan immers door enorme overstromingen getroffen. Meer dan 20 miljoen mensen zijn slachtoffer. En ik hoorde van de week dat sommige mensen nog steeds op de eerste hulp moeten wachten.

Het zout en het licht onderstrepen zo bovendien de noodzaak tot onze dienstbaarheid, tot onze 'diakonie' aan de ander. We moeten het niet doen, wij zijn het eenvoudigweg als we Jezus willen volgen.

Zoals zout pas betekenis krijgt als het 't eten doordringt, en er in opgaat, zo hebben wij geen andere keus dan het verderf en bederf in deze wereld tegen te gaan. Leven als zout is dus voor alles ook een kritisch leven, en dat valt zo waar nog niet mee. Hoe moet dat...? Hoe bewaren wij deze wereld dan?

Een zout leven is daarbij geen conservatief leven. Het geloof zit niet in conservenblikjes, het wil ons en de wereld niet conserveren, maar het heeft juist als taak om Christus zelf te bewaren en in te brengen bij de mensen. Want als we dat niet doen, als zout gaat klonteren, als het niet uitgestrooid wordt, als het geloof een zoutpilaar, een standpunt wordt, dan is het niets meer waard.

Dan werd het weggegooid, waardeloos als het was. In het Palestina van Jezus' tijd werden de gebruikte zoutklompen zo tot voetenveeg, buiten de

deur. En dat mogen wij, zegt Jezus, dus nooit worden: Mensen als voetveeg, waardeloos. Mensen weg gestopt onder de korenmaat.

Nee, wees dan ook maar als een stad op een berg in het donker: Lichtpunt, oriëntatiepunt voor het donkere dal dat deze wereld op zoveel plaatsen is. Niet van 'zie mij of zie ons eens', want dat soort christendom is eerder dom en leeg. Maar ontvang het licht en weerkaats het. Het kan niet verborgen blijven wat je ten diepste bent, jij, u, ik, wij, en het zal anderen verlichten, hoe dan ook.

Jezus, wat heb je toch een vertrouwen in ons.

Ik sluit af met prachtige woorden, misschien ken je ze al. Ze staan achterop de liturgie. Ze worden vaak aan een zoutend zout en lichtend voorbeeld van onze tijd, Nelson Mandela toegeschreven, maar volgens Wikiquote -dat bestaat ook al- zou dat een legende zijn. Maar dan nog... ze vatten denk ik schitterend samen wat Jezus hier bedoelt:

'Wij zijn bestemd om te stralen
zoals kinderen dat doen.
Wij zijn geboren om de glorie Gods die in ons is
te openbaren.
Die glorie is niet slechts in enkelen,
maar in ieder mens aanwezig.
En als we ons licht laten schijnen,
schept dat voor de ander
de mogelijkheid hetzelfde te doen.'

En straks, als je brood en wijn ontvangt, hele eenvoudige symbolen, je hoeft alleen maar je hand op te houden, en je ziet het kleine kaarsje van het kind dat naast mij staat, aangestoken aan het licht van Jezus zelf, bedenk dan 'Ik mag dat zijn. Ik ben in dat licht geborgen en mag het zelf ook uitstralen'.

Zullen we daar dan maar 'Amen' op zeggen?